ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՇԱ-ՅԱՆԻ

ՏԱՐԻ ԺԲ. ԹԻՒ 460 — ԲԱՐԻՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ ԹՈՒՆ 29/11 1898 ՆՈՅԵՄ. — 20 ՀԻՆԿՏՐԵՄ 1315. — 29 ՀԻՆՈՒՆ 1314 — Ա. ՏԱՐԻ ՀԻՆ ԹՈՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՊԱՐԱՆ ՄԱՐԳԻՍ ՓԱՇԱՅԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ամէն տեսակ տպագրութիւն, որ կը վերաբերի առեւտրական գործերու, ինչպէս նաեւ գրքեր, թերթեր, պատկերներ, քարտէսներ, ծրարներ, նամակի թուղթեր, գրասեղաններու գրիչներ, մելան եւ այլն։

ՊԱՏՐԱՍՏ Է ԿԱՏԱՐԵԼ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՇԱՅԱՆԻ

ՏԵՂԻ ՈՒՆԻ ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ, ՊԱՐՍԿԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ, ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ՏՊԱՐԱՆԸ ԿԸ ՏՊԱԳՐԷ

Ա. Ամէն տեսակ գործերու համար նամակի թուղթեր, ծրարներ, գրասեղաններու գրիչներ, մելան եւ այլն։

Բ. Գրքեր, թերթեր, պատկերներ, քարտէսներ, գրքոյկներ, ծրագրեր, ամէն տեսակ գրքոյկներ եւ այլն։

Գ. Ամէն տեսակ գրասենեակային գործերու համար տետրակներ, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գրասենեակային գործիքներ։

Դ. Ամէն տեսակ գրասենեակային գործերու համար տետրակներ, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գրասենեակային գործիքներ։

ՀԱՍՑԵ ԳՐԵԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՇԱՅԱՆԻ

ՏԱՐԻ ԺԲ. ԹԻՒ 460 — ԲԱՐԻՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ ԹՈՒՆ 29/11 1898 ՆՈՅԵՄ. — 20 ՀԻՆԿՏՐԵՄ 1315. — 29 ՀԻՆՈՒՆ 1314 — Ա. ՏԱՐԻ ՀԻՆ ԹՈՒ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՇԱՅԱՆԻ

ՏԵՂԻ ՈՒՆԻ ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ, ՊԱՐՍԿԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ, ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ՏՊԱՐԱՆԸ ԿԸ ՏՊԱԳՐԷ

Ա. Ամէն տեսակ գործերու համար նամակի թուղթեր, ծրարներ, գրասեղաններու գրիչներ, մելան եւ այլն։

Բ. Գրքեր, թերթեր, պատկերներ, քարտէսներ, գրքոյկներ, ծրագրեր, ամէն տեսակ գրքոյկներ եւ այլն։

Գ. Ամէն տեսակ գրասենեակային գործերու համար տետրակներ, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գրասենեակային գործիքներ։

Դ. Ամէն տեսակ գրասենեակային գործերու համար տետրակներ, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գրասենեակային գործիքներ։

ՀԱՍՑԵ ԳՐԵԼ

ՏԵՂ ՈՒՆԻ ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ի դիմաց Բերդի Կայսերական Դատարանին

ՍԻՐԱՀԱՐ ՀԱՅՈՑ

(Ինքնակոչ նորաստեղծ ազգային ներկայացուցչության ծնունդը)

Գահավիժած Նորաստեղծ Ազգային Ներկայացուցչության Նախագահ Տ. Ա. Արթինասեանի հրամանագրով հրավիրված Սիրահար Հայոց Ազգային Ներկայացուցչության Ա. նստաշրջանը բացվեց Ս. Ա. թ. Մայիսի 1-ին, Գահավիժած Նորաստեղծ Ազգային Ներկայացուցչության Նախագահ Տ. Ա. Արթինասեանի նախագահությամբ։ Նստաշրջանին ներկա էին 1,500 պատգամավորներ։ Ներկայացուցիչների 100, պետական 50, գործադիր 800, դատական 1,500, Ներքին 800, Ֆինանսների 1,000, Հաղորդակցության 1,500 հոգ։ Ներկայացուցչության նախագահ Տ. Ա. Արթինասեան ելույթ ունեցավ հետևյալ բովանդակությամբ։

«Պատիվ ունենալով հրավիրել Սիրահար Հայոց Ազգային Ներկայացուցչության Ա. նստաշրջանը, ես ինձ իրավունք եմ վերապահում ներկայացնել ձեզ մի քանի տեղեկություններ մեր Ներկայացուցչության գործունեության մասին։ Ինչպես հայտնի է ձեզ, մեր Ներկայացուցչությունը ստեղծվեց 1937 թվականի Հոկտեմբերի 1-ին, Գահավիժած Նորաստեղծ Ազգային Ներկայացուցչության Նախագահ Տ. Ա. Արթինասեանի հրամանագրով։ Ներկայացուցչության կազմի մեջ մտան 1,500 պատգամավորներ, որոնք ընտրվեցին Ներքին Գործերի Նախարարության կողմից։ Ներկայացուցչության գործունեության առաջին տարվա ընթացքում մենք ձեռնամուխ եղանք մի շարք կարևոր աշխատանքների, որոնք ուղղված էին մեր Ներկայացուցչության հիմքերի ամրապնդմանը։ Մեր Ներկայացուցչության կազմի մեջ մտնող պատգամավորների ընտրությունը կատարվեց ընդհանուր, հավասար, ուղղակի և գաղտնի քվեարկությամբ։ Ընտրվածների 150, որոնց մեջ 17 կին, Ներկայացուցչության նախագահության անդամներ են ընտրվել։ Ներկայացուցչության նախագահության նիստերը տեղի են ունեցել ամեն շաբաթ, իսկ Ներկայացուցչության նիստերը՝ ամեն ամիս մեկ անգամ։ Ներկայացուցչության նախագահության նիստերում քննարկվել են հետևյալ հարցերը՝ Ներկայացուցչության կանոնադրության նախագիծը, Ներկայացուցչության կանոնակարգի նախագիծը, Ներկայացուցչության նախագահության կանոնակարգի նախագիծը, Ներկայացուցչության նախագահության ընտրության կարգի նախագիծը, Ներկայացուցչության նախագահության նիստերի կանոնակարգի նախագիծը, Ներկայացուցչության նախագահության նիստերի արձանագրությունների կազմման կարգի նախագիծը, Ներկայացուցչության նախագահության նիստերի արձանագրությունների պահպանության կարգի նախագիծը, Ներկայացուցչության նախագահության նիստերի արձանագրությունների հրապարակման

Նեղությունները մեծ էին, բայց ոչ ոք չէր կարող ասել, թե ինքը ոչինչ չի արել։ Ամեն ոք իր ուժերի չափով աշխատում էր օգնել ուրիշներին։ Ոմանք հագուստ էին հավաքում, ոմանք՝ դեղեր, ոմանք՝ գումար։ Ես ինքս ամեն օր գնում էի հիվանդանոց և օգնում էի բուժքույրերին։ Երբեմն գիշերները չէի քնում, որովհետև պետք էր հսկել հիվանդներին։ Բայց հենց այդ ժամանակ էր, որ ես հասկացա, թե ինչ մեծ ուժ ունի մարդկային սերը։

Ամենադժվարը ամուսնու մահից հետո եղավ։ Ես մնացի երեք երեխաների հետ, և ոչ մի միջոց չկար ապրելու։ Ընկերներս ինձ խորհուրդ տվեցին գնալ Ամերիկա, որտեղ ապրում էին մեր հարազատները։ Ես վաճառեցի մեր տունը, ամբողջ կահույքը և գնացի Նյու Յորք։ Այնտեղ ինձ հանդիպեցին շատ բարի մարդիկ, որոնք օգնեցին ինձ գտնել աշխատանք և տեղավորվել։

Այսօր ես ունեմ իմ սեփական փոքրիկ խանութը, և երեխաներս արդեն մեծացել են։ Նրանցից մեկը ուսանում է համալսարանում, մյուսը սովորում է դպրոցում, իսկ կրտսերը ծնվել է Ամերիկայում։ Նա երբեք չի տեսել Հայաստանը, բայց ես նրան միշտ պատմում եմ մեր հայրենիքի մասին, մեր լեռների, մեր ձորերի և մեր ժողովրդի մասին։ Ես ուզում եմ, որ նա երբեք չմոռանա, թե ինչ արյունով և արցունքով է ստեղծվել մեր ազգը։

Ես հպարտ եմ, որ հայ եմ։ Ես հպարտ եմ, որ կարողացա հաղթահարել բոլոր դժվարությունները և ոտքի կանգնել։ Ես հավատում եմ, որ մարդ կարող է հաղթել ամեն ինչ, եթե նա չի կորցնում հավատը և սերը։

— Հիանալի է, տիկին Ալեքսանդրյան, որ դուք այդքան լավ եք պահպանել հայերենը։ Ինչպե՞ս հաջողվեց ձեզ դա անել։

— Շատ պարզ։ Ես միշտ խոսել եմ երեխաների հետ միայն հայերեն։ Նրանք հասկանում էին ինձ, բայց պատասխանում էին անգլերեն։ Ես համբերատար էի և ամեն օր սովորեցնում էի նրանց մի նոր բառ։ Հետո ես նրանց ուղարկեցի հայկական դպրոց, որտեղ նրանք կարդալ և գրել սովորեցին։ Այսօր նրանք ինձ հետ խոսում են գրեթե առանց սխալների։

— Ձեր ամուսինը ևս հայ էր, չէ՞։

— Այո, նա Երևանում էր ծնվել և մեծացել։ Նա շատ էր սիրում հայկական երգեր և միշտ ասում էր, որ մի օր կվերադառնանք։ Բայց այդ օրը չեկավ։ Նա մահացավ 1952 թվականին, և ես մնացի միայնակ։ Այդ ժամանակ ամենամեծ ցանկությունս էր վերադառնալ Հայաստան, բայց ես չհամարձակվեցի։ Ես վախենում էի, որ երեխաները չեն հարմարվի նոր կյանքին։

— Հիմա ուշ է արդեն։ Ձեր թոռները ամերիկացի են։

— Այո, և ես դրանով շատ եմ ցավում։ Ես ուզում էի, որ նրանք գոնե մեկ անգամ տեսնեն իմ հայրենիքը, տեսնեն Արարատը, Սևանը, Երևանը։ Բայց ես հույս չեմ կորցրել։ Գուցե մի օր նրանք իրենք կուզենան գնալ։

— Տիկին Ալեքսանդրյան, ինչպե՞ս եք պատկերացնում ձեր ապագան։

— Ես ուզում եմ ապրել մինչև 100 տարեկան։ Ես ուզում եմ տեսնել իմ թոռների երեխաներին։ Ես ուզում եմ, որ նրանք իմանան, թե ինչ մեծ ժողովրդի զավակներ են։ Եվ ես կաշխատեմ, որ նրանք երբեք չմոռանան իրենց արմատները։

Մենք հրաժեշտ տվեցինք տիկին Ալեքսանդրյանին և դուրս եկանք նրա տնից։ Նա կանգնել էր դռան մոտ և ձեռքով ողջունում էր մեզ։ Նրա աչքերում արցունքներ էին փայլում, բայց նա ժպտում էր։ Ես հասկացա, որ այդ արցունքները ուրախության արցունքներ են։

Ամերիկայում ապրող հայերի մեծ մասը չի կորցրել իր ազգային զգացումները։ Նրանք պահպանում են լեզուն, սովորությունները, ավանդույթները։ Եվ դա հիանալի է։ Որովհետև ազգը, որը չի մոռանում իր անցյալը, ունի ապագա։

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ

Ամերիկայում հայերի մեծ մասը ապրում է մեծ քաղաքներում, որտեղ կան հայկական եկեղեցիներ, դպրոցներ, մշակութային միություններ և թերթեր։ Ամենամեծ հայկական համայնքը Նյու Յորքում է, որտեղ ապրում է ավելի քան 100 հազար հայ։ Այնտեղ կան մի քանի եկեղեցիներ, մի հայկական դպրոց և մի քանի հայկական թերթեր։

Լոս Անջելեսում ևս մեծ հայկական համայնք կա։ Այնտեղ կան հայկական ռեստորաններ, խանութներ և մշակութային կենտրոններ։ Ամեն տարի այնտեղ տոնվում է Վարդավառի տոնը, որին մասնակցում են հազարավոր մարդիկ։

Ֆրեզնոյում, Բոստոնում, Չիկագոյում և այլ քաղաքներում ևս կան հայկական համայնքներ, բայց դրանք ավելի փոքր են։ Այդ համայնքներում հայերը հավաքվում են եկեղեցում, տոնում են ազգային տոները և պահպանում են իրենց սովորությունները։

Ամերիկահայերի մեծ մասը գործարար մարդիկ են։ Նրանք բացում են խանութներ, ռեստորաններ, գործարաններ։ Շատերը հաջողության են հասել և դարձել հարուստ մարդիկ։ Բայց կան նաև շատ աղքատ հայեր, որոնք դժվարությամբ են գոյատևում։

Ամերիկահայերի մեծ մասը լավ է խոսում հայերեն, բայց նրանց երեխաները հաճախ արդեն վատ են խոսում։ Դա պատճառ է դառնում, որ շատ ընտանիքներում ծնողները և երեխաները իրար հետ անգլերեն են խոսում։ Սա մեծ վտանգ է հայկական ինքնության համար։

Ամերիկահայերը հաճախ են գնում Հայաստան, և Հայաստանից էլ շատ հյուրեր են գալիս Ամերիկա։ Այդ կապերը շատ կարևոր են, որովհետև դրանք օգնում են պահպանել հայկական մշակույթը։

Ամերիկահայերի մեծ մասը հպարտ է իր ազգային ծագումով և ամեն կերպ աշխատում է պահպանել իր ինքնությունը։ Նրանք հավատում են, որ հայ ժողովուրդը չի մեռնի, քանի որ նրա զավակները ամբողջ աշխարհում են։

ՎԱՀԱՆ ՏԱՐՕՆԻ ՄԱՐՏԻՆԸ

ԲԱՐԲ ՅՕՒՍԻՒՆԻ

—Ինչո՞ւ ինծի կ՚ուզես ամուսնանալ, վախնալով հետս ինչ-որ բան պատահելէն, ես ալ ուզեցի քեզ ազատել այդ վտանգէն։ Ես ալ ինծի համար ամուսին մը կ՚ուզեմ, որ ինծի հետ ապրի, ինծի հետ ուտէ, ինծի հետ քնանայ, ինծի հետ զբօսնայ, ինծի հետ ճամբորդէ, ինծի հետ ամէն տեղ երթայ։ Ես ալ ուզեցի ամուսնանալ, որպէսզի ինծի հետ ամէն տեղ երթաս։

—